

СЕКЦІЯ 2. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВИХОВАННЯ

УДК 796.011.3:159.947.5:796.5
DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2020-91-4>

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ МОТИВАЦІЇ ЮНИХ СПОРТСМЕНІВ
ДО ЗАНЯТЬ СПОРТИВНИМ ТУРИЗМОМ РІЗНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ**

Грабовський Юрій Антонович,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання
Херсонський державний університет
turik56.ua@gmail.com
orcid.org/0000-0002-1854-5928

Городинська Інна Володимирівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання
Херсонський державний університет
innagorod1969@gmail.com
orcid.org/0000-0002-2111-9161

У статті розглядаються питання особливостей мотивації юних туристів до занять спортивним туризмом різної спрямованості. Низький рівень рухової активності учнівської молоді зумовлює пошук форм залучення дітей до занять різними видами фізичної культури й спорту. Суттєвий вплив на вдосконалення фізкультурно-спортивної роботи й підвищення її результативності має врахування педагогами мотивів дітей до занять. На основі аналізу наукової літератури визначено, що спортивний туризм розвивається за двома пов'язаними, але самостійними напрямками: організація та проведення спортивних походів та організація та проведення змагань із видів туризму. Спортивні походи здійснюються відповідно до нормативів. Як відзначає більшість дослідників, така діяльність має великі можливості у вихованні й розвитку дітей. Змагання з видів спортивного туризму передбачають уніфіковане порівняння вмінь і навичок подолання природних (або штучних) перешкод під час проходження дистанцій певної складності. Останнім часом спостерігається ситуація, коли юні туристи під керівництвом педагога спеціалізуються в певній спрямованості спортивного туризму, тобто готуються та беруть участь у змаганнях із видів туризму, або тільки готуються та здійснюють спортивні походи. Мета статті – визначення особливостей мотивації юних туристів до занять спортивним туризмом різної спрямованості. На основі аналізу наукової літератури визначено, що мотивація до занять різними видами спортивного туризму залежить від віку, статі, типу вищої нервової діяльності, стажу занять спортивним туризмом. Діти найчастіше віддають перевагу таким мотивам: отримання задоволення від занять, приємне проведення часу, отримання нових знань, умінь і навичок, розвиток фізичних якостей, а також укріплення здоров'я. Використовуючи метод анкетування, визначено пріоритети мотивів юних туристів залежно від спрямованості спортивного туризму. Отримані дані підтвердили висновки науковців щодо пріоритету мотивів, але юні туристи, основним видом діяльності яких є участь у спортивних походах, віддають перевагу мотиву естетичного задоволення та гострих відчуттів, а учасники спортивних змагань із видів туризму – мотиву фізичної досконалості. Крім того, суттєве значення для учасників походів мають мотиви спілкування, пізнання, придбання корисних для життя умінь і знань, а для учасників змагань – потреба в схваленні, підвищенні престижу. З метою формування гармонійної особистості керівникам туристських гуртків необхідно використовувати різну спрямованість спортивного туризму під час організації занять.

Ключові слова: спортивні походи, змагання з видів спортивного туризму, юні спортсмени-туристи, мотив до занять.

PECULIARITIES OF MOTIVATION OF YOUNG ATHLETES TO VARIETIES OF SPORTS TOURISM

Hrabovskyi Yurii Antonovych,
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Theory
and Methods of Physical Education

Kherson State University

turik56.ua@gmail.com

orcid.org/0000-0002-1854-5928

Horodynska Inna Volodymyrivna,
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Theory
and Methods of Physical Education

Kherson State University

innagorod1969@gmail.com

orcid.org/0000-0002-2111-9161

The article considers the peculiarities of motivation of young tourists to engage in a variety of sports tourism. The low level of physical activity of youth stipulates the search for forms of involvement of children in various types of physical culture and sports. Teachers' motives for classes have a significant impact on the improvement of physical culture and sports work and increase its effectiveness. Based on the analysis of the scientific literature, it is defined that sports tourism develops in two interrelated but independent areas: the sports trips and the competitions in tourism. Sports trips are carried out in accordance with regulations. As most researchers note, such activities have a great potential in the upbringing and development of children. Competitions in sports tourism involve a unified comparison of skills and abilities to overcome natural (or artificial) obstacles passing distances of a certain complexity. It has recently been observed that young tourists, under the guidance of a teacher, specialize in a particular area of sports tourism, that in its turn means preparation and participation in competitions in tourism, or just prepare and take sports trips. The purpose of the article: to identify the characteristics of motivation of young tourists to engage in a variety of sports tourism. Based on the analysis of the scientific literature, it is defined that the motivation to engage in various types of sports tourism depends on age, gender, type of higher nervous activity, experience of sports tourism. Children often prefer motives: enjoyment of activities, pleasant pastime, gaining of new knowledge, skills and abilities, development of physical qualities and also strengthening of health. Using the method of questionnaires, it is defined that the priorities of the motives of young tourists depend on the direction of sports tourism. The data confirmed the conclusions of scientists on the priority of motives, but young tourists, whose main activity is going camping, hiking, taking sport trips prefer the motive of aesthetic pleasure and thrills, whereas participants of sports competitions in tourism highlight the motive of physical perfection. In addition, the motives for communication, cognition, gaining of useful skills and knowledge are essential for the campers, while the participants of the competitions are in need of approval and increasing prestige of individual. In order to form a harmonious personality, the leaders of tourist clubs need to use different directions of sports tourism organizing classes.

Key words: *camping, hiking, competitions in sports tourism, young athletes of tourism, motive for classes.*

Вступ

У сучасний час у нашій державі існує проблема суттєвого зниження рухової активності учнівської молоді. За статистичними даними Міністерства молоді й спорту України кількість дітей, що займалась спортом на базі дитячо-юнацької спортивної школи у 2018 р., становила 470 425 осіб, а у 2019 р. – 460 175. Це на 2,18 % менше. Також зменшилась кількість дітей, що займалась фізкультурно-оздоровчою діяльністю в закладах позашкільної освіти з 126 662 у 2018 р. до 125 631 у 2019 р. (зменшення на 0,8 %) (Україна спортивна – 2019). Це опосеред-

ковано впливає на збереження та укріплення здоров'я дітей та юнацтва.

Учні сучасних закладів освіти стикаються з низкою труднощів, пов'язаних зі збільшенням навчального навантаження, проблемами в соціальному й міжособистісному спілкуванні, невисокою руховою активністю тощо. За даними опитування, проведеного в рамках дослідження А. Мандюк, в Україні тільки 33 % підлітків 12–14 років залучені до організованих занять спортом і руховою активністю, 32,3 % таких – серед 15–17літніх. Водночас в Європейських державах цей показник досягає 50–83 % (Мандюк, 2018). Одним із факторів залучення школярів до

фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності є формування позитивної мотивації до різних видів рухової активності.

1. Теоретичне обґрунтування проблеми

Натепер існує багато засобів і різних видів діяльності, спрямованих на покращення рухової активності школярів. Серед них чинне місце займає спортивний туризм. Особливістю такого виду спорту є те, що він за умови правильної організації володіє суттєвим оздоровчим ефектом завдяки таким чинникам: тренування та змагальна діяльність здійснюється в природних зонах; спортсмени в основному виконують циклічні вправи не високої інтенсивності й отримують дозоване навантаження залежно від індивідуальних особливостей, рівня підготовленості й іншого. Тому не дивно, що багато дослідників поряд із терміном «спортивний туризм» застосовують термін «спортивно-оздоровчий» («оздоровчо-спортивний») туризм (В. Дехтяр, 2002 р.; В. Ганопольський, 2004 р.; С. Фокін, 2006 р.; В. Шевякова, В. Бакурідзе-Маніна, М. Радзецький, 2012 р. та інші). Крім того, спортивний туризм має велику пізнавальну й виховну цінність, сприяє всебічному й гармонійному розвитку людини, а також зниженню психологічного напруження. Учені відзначають, що заняття спортивним туризмом сприяють соціалізації особистості школярів (Н. Базилович, 2010 р.), їх патріотичному й моральному вихованню (Т. Троценко, 2010 р., С. Оришко, 2013 р.; Л. Онішук, 2014 р.; О. Горбонос-Андроннова, 2017 р. та інші), екологічному вихованню (А. Король, 2004 р.; Г. Литовченко, О. Буланов, В. Рябов, 2005 р. та інші). Особливості впливу занять туризмом на розумову й фізичну працездатність школярів розглядаються в дослідженнях Є. Рут (2004 р., 2005 р.). Багато дослідників відзначають суттєвий вплив туризму на формування здорового способу життя, підвищення рухової активності (В. Серебрій, 2004 р.; В. Шевякова, 2012 р. та інші).

Спортивний туризм згідно з правилами змагань здійснюється за двома пов'язаними, але самостійними напрямками. Це участь спортсменів-туристів у змаганнях із видів спортивного туризму й змагання зі спортивних походів. Метою змагань із видів спортивного туризму є уніфіковане порівняння спортсменів у технічній і тактичній майстерності подолання природних перешкод на коротких, довгих і комбінованих дистанціях (Спортивний туризм, 2008).

Змагання туристських спортивних походів проводяться з метою підвищення технічної та тактичної майстерності проходження

походів різної складності, але також сприяють вихованню патріотизму, колективізму, формуванню шанобливого ставлення до пам'яток історії, культури й природи (Спортивний туризм, 2008: 12).

Туризм давно став частиною життя багатьох людей і, не зважаючи на доступність і значущість, цим видом спорту займається незначна кількість дітей. Ураховуючи позитивний вплив спортивного туризму на розвиток і формування різних сторін та особистості, перед дослідниками постає питання детальнішого вивчення особливостей спортивного туризму з метою залучення учнівської молоді до занять. Основою вибору напряму й виду будь-якої діяльності є мотивація особистості. Тому **мета** нашого дослідження полягає у визначенні особливостей мотивації юних туристів до занять спортивним туризмом різної спрямованості.

Мотивація має високу значущість у будь-якій діяльності людини. Особливо велике значення мотивації в спорті, бо не можливо досягнення високого результату в ситуації жорсткої конкуренції з іншими спортсменами. Класична структура мотивації за ступенем значущості (А. Маслоу, 1954 р.) характеризується наявністю в людини потреб різного рівня: потреба в самовираженні; потреба у визнанні й повазі, потреба в належності до соціальної групи, потреба в безпеці й упевненості в майбутньому, фізіологічні потреби. Згідно із сучасною теорією класифікації мотивації можна зазначити, що ступені значущості потреб залежать від рівня вихованості, набутих знань і в цілому від розвитку інтелекту. Певну корекцію в структуру потреб здійснює вік людини. Відомо, що підлітковий вік характеризується виникненням і розвитком нових потреб: у самоствердженні, в неформальному спілкуванні, в «дорослості» тощо. Це необхідно враховувати під час дослідження мотивації.

Дослідження мотивації до занять спортом проводились багатьма вченими. Так, вивчаючи мотивацію до занять фізичною культурою та спортом школярів 5-11-х класів, Г. Безверхня звертає увагу, що мотивація змінюється залежно від віку, статі, типу вищої нервової діяльності, місця проживання. Водночас дослідницею були визначені пріоритетні мотиви: «зміцнення здоров'я (51 %), удосконалення форми тіла (42 %), досягнення високого спортивного результату (24 %), спілкування з друзями й активний відпочинок (18–19 %)» (Безверхня, 2004).

Досліджуючи формування інтересу й мотивації до занять фізичною культурою

старших школярів, В. Щирба відзначає, що домінівними мотивами в старших школярів є бажання поліпшити фігуру (38 %), зміцнення здоров'я (29 %), самоствердження, розвиток морально-вольових якостей (11 %). Водночас 57 % опитаних частково задоволені заняттями з фізичної культури в школі, 34 % задоволені повністю та 9 % вважають, що заняття фізичною культурою не відповідають потребам. Більшість старшокласників (69 %) позитивно ставляться до позаурочних форм занять – участі в походах, екскурсіях, туристичних забавах; 20 % – скоріше позитивно, а 5 % і 6 % – скоріше негативно й негативно відповідно (Щирба, 2016).

У дослідженні мотивації підлітків до занять спортом С. Калитка й інші визначили, що в підлітків 13–16 років, що займаються спортом на етапі попередньої базової підготовки, найвираженішими є мотив покращення своїх фізичних можливостей і мотив досягнення високих спортивних результатів. Крім цього, автори відзначають високу мотивацію до занять спортом для покращення стану здоров'я, отримання задоволення від рухової активності, навчання виховувати вольові якості. Усе це свідчить про те, що в підлітків на етапі попередньої базової підготовки з'являється стійкий інтерес до обраного виду спорту (Калитка й інші, 2016).

Виявлення мотивів занять різними видами спортивного туризму досліджували Т. Гриньова (2013 р.); К. Мулик, В. Мулик (2015 р.) О. Кільницький, І. Маляренко (2016 р.) та інші.

Т. Гриньова, яка вивчала мотиви дітей до занять різними видами спортивного туризму, відзначає, що найважливішими виявилися мотиви: отримання задоволення від занять, приємного проведення часу, отримання нових знань, умінь і навичок, розвитку фізичних якостей, а також укріплення здоров'я. Крім того, більшість дітей виявили бажання займатися різними видами спортивного туризму, що вимагає різносторонньої підготовки, сприяє реалізації здібностей і набуття нового досвіду (Гриньова, 2013).

Порівнюючи мотиви до занять спортивно-оздоровчим туризмом школярів і студентів, науковці К. Мулик, В. Мулик дійшли висновку, що в школярів домінує мотив отримання задоволення від занять, натомість для студентів першого курсу важливим є розвиток фізичних якостей, а для студентів четвертого курсу – підтримання здоров'я (Мулик, Мулик, 2015).

Дослідники О. Кільницький, І. Маляренко визначили, що для старших підлітків осо-

бливо важливою є перевірка своїх можливостей і бажання перемагати, що характеризує емоційну складову частину мотивації (Кільницький, Маляренко, 2016).

2. Методологія та методи

Проведений аналіз результатів дослідження щодо визначення мотивів до занять спортивним туризмом показує, що більшість авторів відзначають наявність різних мотивів залежно від віку, статі, туристського досвіду тощо.

Туризм давно став частиною життя багатьох людей і, не зважаючи на доступність і значущість, ним займається незначна кількість дітей. Ураховуючи позитивний вплив спортивного туризму на розвиток і формування різних сторін та особистості, перед дослідниками постає питання детальнішого вивчення особливостей спортивного туризму з метою залучення учнівської молоді до занять. Основою вибору наряду й виду будь-якої діяльності є мотивація особистості. Тому **мета** нашого дослідження полягає у визначенні особливостей мотивації юних туристів до занять спортивним туризмом різної спрямованості.

3. Результати та дискусії

Спортивний туризм – вид спорту, в якому змагання туристських спортивних походів і з видів спортивного туризму проводяться за встановленими Правилами й іншими документами, передбаченими Правилами. Таким чином, маємо дві пов'язані, але незалежні спрямованості діяльності в спортивному туризмі: частина спортсменів беруть участь у змаганнях із видів спортивного туризму, ігноруючи змагання туристських спортивних походів, а частина – навпаки.

Дослідження проводилось у два етапи. На першому етапі (2018 р.) дослідження вивчалися літературні джерела стосовно теоретичних аспектів мотивації, спортивного туризму, особливості підліткової психології тощо.

На другому етапі (2019 р.) проведено дослідно-експериментальну роботу щодо виявлення особливостей мотивації юних спортсменів Херсонської області до занять спортивним туризмом різної спрямованості.

Під час проведення дослідно-експериментальної роботи використовувались такі **методи**: теоретичний аналіз та узагальнення наукової літератури, анкетування щодо визначення мотивів, методи математичної статистики, узагальнення результатів дослідження. Вивчення мотивів занять спортивним туризмом здійснювалось за методикою В. Тропнікова, яка розроблена для визначення ступеню важливості різних причин (ситуацій, обставин), що спонукають спортсмена займатися обраним видом спорту.

За методикою визначалось респондентами одинадцять мотивів занять спортивним туризмом і ступінь прояву в спортсмена того чи іншого мотиву або потреби: спілкування; пізнання; матеріальних благ; розвитку характеру й психічних якостей; фізичної досконалості; поліпшення самопочуття та здоров'я; естетичного задоволення та гострих відчуттів; придбання корисних для життя умінь і знань; потреби у схваленні; підвищення престижу, бажання слави; колективістської спрямованості.

Дослідження проводилось з юними туристами Херсонської області (м. Херсон, с. Нова Збур'ївка, смт Сірогози, смт Чаплинка, смт Чернобаївка й інші), з яких було сформовано дві групи. КГ-1 (36 осіб) – юні туристи, вся спортивна діяльність яких спрямована на тренування та участь у змаганнях із видів туризму (як правило – пішохідного виду туризму). Спрямованість спортивних занять юних туристів, віднесених до КГ-2 (34 особи), в основному стосується участі в тренуваннях і багатоденних походах, хоча й вони брали участь у змаганнях невисокого рівня (шкільні, районі). Дані опитування наведені в таблиці 1 і на рисунку 1.

Найвищий рейтинг туристи першої групи визначили за мотивом «фізичної досконалості» (3,42 бала – тут і далі середній бал за 5-ти бальною оцінкою), а юні туристи другої групи визначили третій ранг цього мотиву (3,44 бала). Натомість спортсмени другої групи віддали перевагу мотиву «естетичного задоволення та гострих відчуттів» (3,58 бала), що за результатами анкетування першої групи має третій ранг (3,33 бала). Це пояснюється тим, що участь у змаганнях вимагає від спортсмена-

туриста вищого рівня фізичної досконалості, ніж участь у походах, де навантаження дозоване й некритичне, на відміну від змагань. Натомість можливість отримати естетичне задоволення разом із гострими відчуттями притаманніше учасникам походу.

Спостерігається збіг у визначенні рейтингів в обох групах для мотивів «розвитку характеру й психічних якостей» – другий рейтинг (3,41 та 3,49 бала); «колективістської спрямованості» – четвертий рейтинг (3,32 та 3,23 бала) відповідно. Це пояснюється особливостями спортивного туризму. По-перше, й походи, й змагання насичені перешкодами, подолання яких вимагає від туристів проявлення вольових зусиль, наполегливості, цілеспрямованості тощо. По-друге, спортивний туризм – це командний вид спорту, й походи, й подолання дистанцій на змаганнях здійснюється командою, хоча в програмі деяких змагань є подолання особистих дистанцій, але результат кожного зараховується в командний залік.

Також однаковий рейтинг визначили юні туристи в мотивах «поліпшення самопочуття та здоров'я» (передостанній десятий рейтинг – 2,47 та 2,42 бала) й «матеріальних благ» (останній одинадцятий рейтинг – 2,43 та 2,38 бала). Досить низький результат у рейтингу мотив «поліпшення самопочуття та здоров'я» пояснюється тим, що всі респонденти мають три й більше років стажу занять спортивним туризмом із регулярними тренуваннями, змаганнями й походами, що позитивно вплинуло на їхнє самопочуття та стан здоров'я. А те, що матеріальні блага від занять спортивним туризмом не цікавлять юних туристів як першої, так і другої груп, можна

Таблиця 1

Результати визначення мотивів до занять спортивним туризмом

Мотиви	КГ-1 (n=36)		КГ-2 (n=34)	
	середній бал	рейтинг	середній бал	рейтинг
Спілкування	2,88	6	3,22	5
Пізнання	2,57	9	2,95	6
Матеріальних благ	2,43	11	2,38	11
Розвитку характеру й психічних якостей	3,41	2	3,49	2
Фізичної досконалості	3,42	1	3,44	3
Поліпшення самопочуття та здоров'я	2,47	10	2,42	10
Естетичного задоволення та гострих відчуттів	3,33	3	3,58	1
Придбання корисних для життя умінь і знань	2,80	8	2,93	7
Потреби у схваленні	3,16	5	2,53	9
Підвищення престижу, бажання слави	2,87	7	2,57	8
Колективістської спрямованості	3,32	4	3,23	4

пояснити високим рейтингом мотиву «Естетичного задоволення та гострих відчуттів» (третьої і першої відповідно).

Суттєво відрізняється оцінка мотиву «пізнання»: для другої групи це шостий рейтинг (2,95 бала), а для першої – дев'ятий (2,57 бала), а «потреба у схваленні», навпаки, в першій групі переважає (п'ятий рейтинг проти дев'ятого – 3,16 та 2,53 бала відповідно). Так, здійснюючи спортивні походи, діти не тільки використовують, але й розширюють, збагачують, доповнюють свої знання із загальноосвітніх предметів, що вивчаються в школі. Участь у змаганнях потребує меншого використання знань, а більшого проявлення високого рівня фізичної, технічної, тактичної та психологічної підготовки, що реалізується в результаті, тому юні туристи першої групи визначили мотив «потреба у схваленні» більш значущим, ніж туристи другої групи.

Висновки. Підбиваючи підсумки дослідження, зазначимо, що, незалежно від обраної спрямованості спортивного туризму, юні спортсмени керуються майже однаковими мотивами діяльності. Такі

мотиви, як розвиток характеру й психічних якостей, колективістська спрямованість, фізичної досконалості, поліпшення самопочуття та здоров'я мають однакову оцінку серед туристів незалежно від спрямованості їхньої туристської діяльності. Туристи, основним видом діяльності яких є участь у спортивних походах, віддають перевагу мотиву естетичного задоволення та гострих відчуттів, а учасники спортивних змагань із видів туризму – мотиву фізичної досконалості. Крім того, суттєве значення для учасників походів відіграють мотиви спілкування, пізнання, придбання корисних для життя умінь і знань.

Таким чином, мотив спортивної діяльності юних туристів залежить від спрямованості діяльності в спортивному туризмі. З метою реалізації особистісно орієнтованого підходу в організації освітнього процесу туристського гуртка й здійснення комплексного впливу на виховання та розвиток дітей, керівникові необхідно використовувати різну спрямованість спортивного туризму під час планування змісту діяльності гуртка.

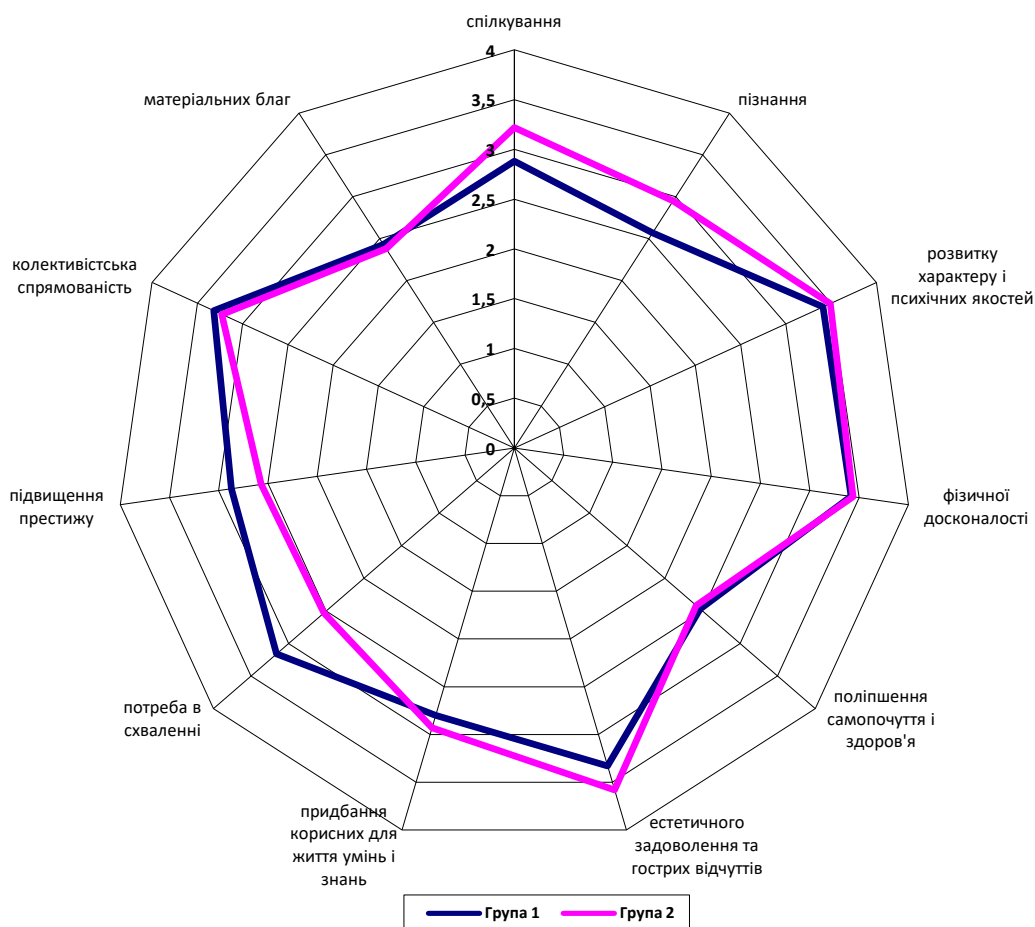

Рис. 1. Розподіл мотивів в юних туристів до занять спортивним туризмом різної спрямованості

ЛІТЕРАТУРА

1. Безверхня Г.В. Мотивація до занять фізичною культурою і спортом школярів 5-11-х класів : дис... канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.02 ; Уманський державний педагогічний ун-т ім. Павла Тичини. Умань, 2004. 258 с.

2. Гриньова Т.І. Мотиви та зацікавленість дітей до занять різними видами спортивного туризму. *Слобожанський науково-спортивний вісник : науково-теоретичний журнал*. Харків : ХДАФК, 2013. № 5 (38). С. 82–85.

3. «Україна спортивна – 2019» : Інформаційний довідник / Міністерство молоді та спорту України. URL: <http://dsmsu.gov.ua/media/2020/07/16/1/57ff0334-c2fb-4933-9ec6-dc654c8368eb.pdf> (дата звернення: 01.11.2020).

4. Калитка С.В., Бухвал А.В., Тарасюк В.М., Грабовський О.В. Мотивація підлітків до занять спортом. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві* : збірник наукових праць Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (м. Луцьк). 2016. № 1 (33). С. 81–86. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/153585709.pdf> (дата звернення: 01.11.2020).

5. Кільницький О.Ю., Маляренко І.В. Спонування до занять спортивним туризмом юних спортсменів. *Актуальні проблеми юнацького спорту* : Матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Херсон, 23 вересня 2016 року. Херсон, 2016. С. 127–130. URL: <http://www.kspu.edu/About/Faculty/FPhysicalEduSport/ChairTheoryMethodsPhysicalEdu/Conference.aspx> (дата звернення: 01.11.2020).

6. Мандюк А.Б. Рівень залученості дітей та підлітків до різних форм рухової активності в Україні та країнах членах Active Healthy Kids Global Alliance. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2018. № 3 (65). С. 42–47. URL: <file:///C:/Users/IM/AppData/Local/Temp/135584-291862-1-SM.pdf> (дата звернення: 01.11.2020).

7. Мулик К.В., Мулик В.В. Мотивація школярів та студентів до спортивно-оздоровчих занять з туризму. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання та спорту*. 2015. № 7. С. 33–39.

8. Спортивний туризм: правила змагань. Київ : Федерація спортивного туризму України, 2008. 137 с.

9. Щирба В.А. Проблема формування інтересу та мотивації до занять фізичною культурою старших школярів. *Теорія та методика фізичного виховання*. 2016. № 01. С. 16–22.

REFERENCES

1. Bezverhnya G.V. (2004) Motivaciya do zanyat fizichnoyu kulturoyu i sportom shkolyariv 5-11-h klasiv [Motivation to engage in physical culture and sports for schoolchildren of 5-11 grades] (PhD Thesis): Uman.

2. Grinova T.I. (2013) Motivi ta zacikavlenist ditej do zanyat rizmimi vidami sportivnogo turizmu [Motives and preferences of children to engage in different types of sports tourism] *Slobozhanskiy naukovo-sportivnij visnik: [Slobozhanskiy herald of science and sport]*. Harkiv: HDAFK, № 5 (38), pp.82–85.

3. Ministerstvo molodi ta sportu Ukrayini (2019) Informacijnij dovidnik "Ukrayina sportivna" (electronic) [Information guide "Sports Ukraine"] Retrieved from: <http://dsmsu.gov.ua/media/2020/07/16/1/57ff0334-c2fb-4933-9ec6-dc654c8368eb.pdf>.

4. Kalitka S., Buhval A., Tarasyuk V. & Grabovskij O. Motivaciya pidlitkiv do zanyat sportom [Teenagers' Motivation to Sports Practicing] *Fizichne vihovannya, sport i kultura zdorov'ya u suchasnomu suspilstvi: zbirnik naukovih prac Shidnoyevropejskogo nacionalnogo universitetu imeni Lesi Ukrayinki [Physical Education, Sport and Health Culture in Modern Society]* Luck, vol. 1 no. 33, 81–86. <http://journals.urau.ua/index.php/2220-7481/article/view/94022/89509>.

5. Kilnitskiy O., Maliarenko I. Sponukannya do zaniat sportyvnyim turyzmozom yunykhn sportsmeniv [Encouragement to engage in sports tourism for young athletes] *Proceedings of the Aktualni problemy yunatskoho sportu: Materialy XII Vseukrainskoi naukovopraktychnoi konferentsii, Ukraine, Kherson, 23.09.2016, Kherson*, pp. 127–130, Retrieved from: <http://www.kspu.edu/About/Faculty/FPhysicalEduSport/ChairTheoryMethodsPhysicalEdu/Conference.aspx>.

6. Mandiuk A. (2018) Riven zaluchenosti ditei ta pidlitkiv do riznykh form rukhovoi aktyvnosti v Ukraini ta krainakh chlenakh Active Healthy Kids Global Alliance [Level of involvement of children and adolescents in various forms of motor activity in Ukraine and member countries Active Healthy Kids Global Alliance] *Slobozhanskiy naukovo-sportyvnyi visnyk [Slobozhanskiy herald of science and sport] (electronic journal)*, vol. 3, no. 65, pp. 42–47. Retrieved from: <file:///C:/Users/IM/AppData/Local/Temp/135584-291862-1-SM.pdf>.

7. Mulyk K.V., Mulyk V.V. (2015) Motyatsiia shkolariv ta studentiv do sportyvno-ozdorochykh zaniat z turyzmu [Motivation of schoolchildren and students for health related tourism.] *Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannia ta sportu [Pedagogics, Psychology, Medical-Biological Problems of Physical Training and Sports]* no.7. pp. 33–39.

8. Federatsiia sportyvnoho turyzmu Ukrainy (2008) *Sportyvnyi turyzm: pravyla zmahania*, Kyiv.

9. Shchyrba V.A. (2016) Problema formuvannia interesu ta motyvatsii do zaniat fizychnoiu kulturoiu starshykh shkolariv [Shaping of interest and motivation physical training high school students] *Teoriia ta metodyka fizychnoho vykhovannia [Theory and Methods of Physical Education and Sports]* no.1. pp. 16–22.

*Стаття надійшла до редакції 10.11.2020.
The article was received 10 November 2020.*